

۱۳۹۹/۳

دانشگاه علوم پزشکی ایران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

بررسی میزان اضطراب مادران پس از بستری، قبل و بعد
از ترخیص کودکان خود از بیمارستانهای وابسته به
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان لرستان شهر خرم آباد ۱۳۷۹.

پایان نامه:

جهت اخذ دانشنامه کارشناسی ارشد در رشته آموزش پرستاری
بهداشت کودک و خانواده

۱۳۸۰ / ۴ / ۲۰

استاد راهنما:

خانم صدیقه خنجری

استاد مشاور:

خانم ام سلمه واصفی

استاد آمار،

دکتر حمید حقانی

012109

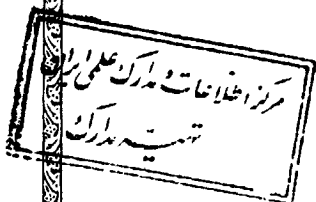
پژوهشگر:

سیده فاطمه قاسمی

تهران - ایران

آذر ماه ۱۳۷۹

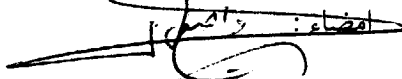

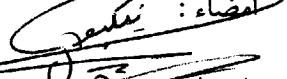
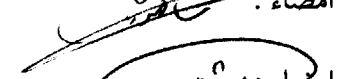
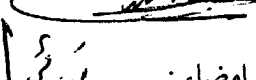

۳۴۹۱۳

تصویب پایان نامه

خانم سیده فاطمه قاسمی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در تاریخ ۷۹/۹/۹ از پایان نامه خود تحت عنوان:
" بررسی میزان اضطراب مادران پس از بستری، قبل و بعد از ترخیص کودکان خود از
بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر
خرم آباد، سال ۱۳۷۹."

جهت اخذ دانشنامه کارشناسی ارشد در رشته آموزش پرستاری بهداشت کودک و خانواده دفاع نموده اند و
پایان نامه ایشان با درجه عالی (نمره = ۱۹/۰۸) به تصویب رسید.

امضاء: 	استاد راهنما: صدیقه خنجری
امضاء: 	استاد مشاور: ام سلمه واصفی
امضاء: 	استاد مشاور آمار: حمید حقانی
امضاء: 	استاد ناظر: صغری نیکپور
امضاء: 	معاون پژوهشی: فرنگیس شاهپوریان
امضاء: 	استاد صاحب نظر: مهیندخت روشنی نژاد
امضاء: 	نماینده شورای تحصیلات تکمیلی: دکتر سیده فاطمه اسکوئی
دکتر سیده فاطمه اسکوئی رئیس دانشکده پرستاری و مامایی	

من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق

سپاس خدای هر دو جهان را که مرا حیات بخشید، نعمتهای بی‌کران در اختیارم قرار داد و به راهی هدایت نمود که سراسرش نور است و معرفت. من که با نام و یاد او پای در این ره نهادم و با عنایت بی‌شمارش آن را به انجام رسانیدم از بارگاه باعظمتش استدعا دارم که در ادامه این راه نیز مرا تنها نگذارد و یاور من در حل مشکلاتم باشد.

بدین وسیله مراتب قدردانی خود از سرکار خانم صدیقه خنجری و سرکار خانم ام سلمه واصفی که بعنوان اساتید راهنما و مشاور قبول زحمت نمودند و همچون خواهرانی بزرگوار و دلسوز در نهایت صبر و بردباری و صرف وقت فراوان مرا در نگارش پایان‌نامه یاری نمودند، اعلام می‌دارم و توفیق روزافزون و موفقیت آنها را از درگاه الهی خواستارم. از استادگرامی آقای دکتر حمید حقانی که همچون برادری بزرگوار با نظرات و راهنمایی خود پژوهشگر را در تهیه و تنظیم بخش آمار پایان‌نامه یاری نمودند تشکر و قدردانی می‌شود.

پژوهشگر مراتب امتنان و سپاسگزاری خود را از سرکار خانم نیکه‌پور خواننده ناظر که قبول زحمت نمودند و با نظرات خود در تکمیل و اصلاح پایان‌نامه نقش مؤثری داشتند، دارد.

از اساتید گرامی و مهربان سرکار خانم فرنگیس شاهپوریان، خانم دکتر اسکویی، خانم روشن‌نژاد نهایت تشکر را دارم.

از دوستان ارجمند سرکار خانم بهرامی، سرکار خانم خدایی، سرکار خانم رحیمی، سرکار خانم میرقوامی که در طول تحصیل در موقعیتهای گوناگون مرا مورد لطف خویش قرار دادند نهایت سپاس را دارم.

پژوهشگر از مسئولین و کارکنان واحد آموزش دانشکده پرستاری خانمها امام‌قلی، محقق و لامعی تشکر می‌نماید. همچنین نهایت سپاس خویش را نسبت به مسئولین و کارکنان کتابخانه آقایان اسکندری، یحیوی و خانمها فتحی، سیف، شریفی و قمری ابراز می‌دارد.

پژوهشگر از کلیه اساتید و مسئولین دانشکده بهداشت و پرستاری خرم‌آباد و کارکنان کتابخانه دانشکده بهداشت خرم‌آباد خانمها ابراهیمی، جعفری و صفایی نهایت تشکر را داشته و توفیق روزافزون آنان را خواهان است.

این برگ سبز را به

پرستار بزرگ عالم اسلام و اسوه مقاومت و صبر

حضرت زینب کبری (علیه السلام)

و به حرمت

دخت سه ساله امامت

رقیه خاتون

به تمام کودکان معصوم و مادران

تقدیم می دارم.

تقدیم به روح والای پدر عزیزم:

او که وجودش جلوه واقعی صفا و صمیمیت و رفتارش نشان
تلاش و صداقت و گذشت، کلامش سرشار از محبت و نبودش
حسرتی بر دل فرزنداناش

تقدیم به مادر عزیزم:

به پاس زحمت بی‌دریغ و محبت‌های بی‌پایانش که در تمام
مراحل زندگی بدرقه راهم بود، که اوست سرچشمه صبر و
استقامت.

تقدیم به همسر عزیزم:

سید بزرگوار و با اخلاص که باگذشت و ایثار فراوان پشتیبان من
در مشکلات زندگی و مشوقم در راه ادامه تحصیل بود.

تقدیم به خواهر عزیزم:

زهرای خوبم، سنگ صبور لحظه‌های تنهایی و بی‌پناهییم به امید
سلامت هر چه زودتر او.

تقدیم به برادر عزیزم:

که وجود پدرم را تنها در او می‌بینم، تقدیم به او که تصویر و
ترسیمی از سجایای اخلاقی پدرم بوده و همواره با توکل به خدا
خانواده را به گذشت و امیدواری تشویق می‌نماید.

تقدیم به نور دیدگانم، فرزندان خردسالم (مهدی، هانیه، حسین):
که در راه تحصیل من با مشکلات زیادی مواجه بودند.

و

تقدیم به خواهرزاده‌های خوبم:
که در راه تحصیل مرا یاری نمودند، که آرزویم برآورده شدن
آرزوی آنهاست.

و

تقدیم به حاج آقا سیف‌السادات، جناب آقای رهنمازاده:
که مشوق اینجانب در امر تحصیل بودند.

عنوان: بررسی میزان اضطراب مادران پس از بستری، قبل و بعد از ترخیص کودکان خود، از بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان شهر خرم‌آباد - سال ۱۳۷۹

چکیده بستری شدن کودک یک رویداد اضطراب‌زا برای کودک و والدین او محسوب شده، که این امر کودک را تحت الشعاع قرار داده و بهبودی وی را به تأخیر می‌اندازد و از کارآیی والدین در امر مراقبت از کودک می‌کاهد. این اضطراب ممکن است تا مدتها بعد از ترخیص کودک هم ادامه داشته باشد، در این راستا پرستار بعنوان مراقبت‌دهنده اولیه علاوه بر ارزیابی اضطراب مادران در سه مرحله (پس از بستری، قبل و بعد از ترخیص کودکان خود) در جهت کاهش اضطراب آنان تدابیر لازم را در نظر بگیرد.

هدف: تعیین میزان اضطراب مادران پس از بستری، قبل و بعد از ترخیص کودکان خود از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان شهر خرم‌آباد - در سال ۱۳۷۹ بود.

نوع پژوهش: پژوهش حاضر یک مطالعه طولی^(۱) است که در آن میزان اضطراب مادران پس از بستری، قبل و بعد از ترخیص کودکان خود مورد بررسی قرار گرفت. جهت گردآوری اطلاعات در این سه مرحله از پرسشنامه اسپیلبرگر استفاده شد.

نمونه پژوهش و روش نمونه‌گیری: نمونه‌ای به حجم ۷۰ نفر از مادران کودکان ۱-۳ ساله بستری انتخاب شد که جهت انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری مستمر استفاده گردید.

محیط پژوهش: دو بیمارستان (اطفال و جراحی عمومی) وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر خرم‌آباد بود که مادران کودکان خود را جهت دریافت خدمات درمانی به این مراکز می‌آوردند.

نتایج: نتایج آزمون آماری «تی زوج»^(۱) نشان داد که ($PV=0/000$) بین نمره اضطراب مادران پس از بستری و قبل از ترخیص کودکان خود تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد. ضمناً ضریب همبستگی پیرسون^(۲) برای نمره اضطراب مادر پس از بستری و قبل از ترخیص کودکان آنها $r=0/83$ بود. همچنین ضریب تعیین بین اضطراب مادران پس از بستری و قبل از ترخیص کودکان $r^2=0/69$ بود. یعنی ۶۹٪ اضطراب مادران قبل از ترخیص کودکان ناشی از اضطراب آنان پس از بستری کودکان آنان بوده است. همچنین نتیجه آزمون آماری «تی زوج» نشان داد که ($PV=0/000$) بین نمره اضطراب مادران پس از بستری و بعد از ترخیص کودکان خود تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد. ضمناً ضریب همبستگی پیرسون نمره اضطراب مادران پس از بستری و بعد از ترخیص کودکان خود $r=0/81$ بود. همچنین ضریب تعیین بین اضطراب مادران پس از بستری و بعد از ترخیص کودکان $r^2=0/66$ بود. یعنی ۶۶٪ اضطراب مادران بعد از ترخیص کودکان ناشی از اضطراب آنان پس از بستری کودکان آنان بوده است. نتایج آزمون آماری «تی زوج» نشان داد که ($PV=0/000$) بین نمره اضطراب مادران قبل و بعد از ترخیص کودکان خود از بیمارستان تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد. ضمناً ضریب همبستگی پیرسون نمره اضطراب مادران قبل و بعد از ترخیص کودکان $r=0/90$ بود. همچنین ضریب تعیین بین اضطراب مادران قبل و بعد از ترخیص کودکان خود $r^2=0/81$ بوده یعنی ۸۱٪ اضطراب مادران بعد از ترخیص کودکان خود ناشی از اضطراب مادران قبل از ترخیص کودکان خود بوده است.

پیشنهادات کلی برای یافته‌ها و پژوهش‌های بعدی: بر اساس یافته‌های پژوهش به پرستاران توصیه می‌گردد تاریخچه کاملی از خصوصیات دموگرافیک کودک و مادر، سن، تحصیلات و وضعیت اشتغال به کار مادر و سابقه بستری قبلی کودک در بدو پذیرش بدست آورند تا براساس این خصوصیات برنامه‌ریزی لازم جهت کاهش اضطراب مادر بعمل آورند. همچنین به پرستاران توصیه می‌شود که در هنگام ترخیص شماره تلفنی را در اختیار والدین گذاشته تا در صورت لزوم آن‌ها بتوانند مشکلات خود را با پرستار مطرح و راه‌حل دریافت نمایند. انجام تحقیقی مشابه در بررسی میزان اضطراب پدران پیشنهاد می‌گردد تا براساس آن بتوان آن‌ها را در امر مراقبت کودک سهیم نمود.

فهرست

فصل اول

۱	موضوع پژوهش: بررسی میزان اضطراب مادران، پس از بستری، قبل و بعد از ترخیص
۱	بیان مسئله پژوهش
۷	اهداف پژوهش
۸	فرضیه‌های پژوهشی
۸	تعریف واژه‌ها:
۹	پیش‌فرضهای پژوهش
۹	محدودیت‌های پژوهشی
۱۰	منابع فارسی
۱۱	منابع انگلیسی

فصل دوم

۱۴	چارچوب پنداشتی
۲۸	مروری بر مطالعات انجام شده
۳۶	منابع فارسی
۳۷	منابع انگلیسی

فصل سوم

۴۱	روش پژوهش
۴۱	جامعه پژوهش
۴۲	نمونه پژوهش
۴۲	روش نمونه‌گیری
۴۲	معیار پذیرش نمونه
۴۲	معیارهای عدم پذیرش نمونه
۴۳	توصیف نمونه‌ها
۴۴	محیط پژوهش
۴۴	روش انجام کار
۴۴	نوع پژوهش
۴۵	روش گردآوری داده‌ها
۴۵	ابزار گردآوری داده‌ها

۴۶	تعیین اعتبار علمی ابزار
۴۷	تعیین اعتماد علمی ابزار
۴۷	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۴۸	ملاحظات اخلاقی
۵۰	منابع فارسی
۵۰	منابع انگلیسی

فصل چهارم

۵۱	یافته‌های پژوهش
----	-----------------

فصل پنجم

۱۰۸	بحث و بررسی یافته‌ها
۱۲۸	نتیجه‌گیری نهایی
۱۳۰	پیشنهادات برای کاربرد یافته‌ها
۱۳۱	پیشنهادات برای پژوهش‌های بعدی
۱۳۳	منابع فارسی
۱۳۳	منابع لاتین

پیوستها

- پیوست ۱: پرسشنامه
- پیوست ۲: تأییدیه رئیس دانشکده
- پیوست ۳: فرم اظهارنامه پژوهشگر
- پیوست ۴: خلاصه انگلیسی

فهرست جداول

جدول شماره ۱: توزیع سنی کودکان ۳ - ۱ ساله بستری مربوط به مادران مورد مطالعه در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان، شهر خرم آباد. سال ۱۳۷۹. ۵۴.....

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنس کودکان آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۴.....

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب مدت بستری کودکان آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۵.....

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی مادران، کودکان ۳ - ۱ ساله بستری در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان بر حسب تعداد دفعات بستری قبلی این کودکان، شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۵.....

جدول شماره ۵: توزیع سنی مادران، کودکان ۳ - ۱ ساله بستری در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۵.....

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی وضعیت اشتغال بکار مادران، کودکان ۳ - ۱ ساله بستری در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان - سال ۱۳۷۹. ۵۶.....

جدول شماره ۷: توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب میزان تحصیلات آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۷.....

جدول شماره ۸: توزیع فراوانی وجود مراقب دیگر برای سایر فرزندان واحدهای مورد پژوهش در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان، شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۸.....

جدول شماره ۹: توزیع فراوانی میزان درآمد مادران، کودکان ۳ - ۱ ساله بستری در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان، شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۸.....

جدول شماره ۱۰: توزیع فراوانی رتبه تولد کودکان ۳ - ۱ ساله بستری مربوط به مادران مورد مطالعه در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۵۹

جدول شماره ۱۱: توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تعداد فرزندان آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان، شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۶۰

جدول شماره ۱۲: توزیع فراوانی بیمه بودن یا نبودن کودکان ۳ - ۱ ساله بستری مربوط به مادران مورد مطالعه در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان شهر خرم آباد در سال ۱۳۷۹. ۶۰

جدول شماره ۱۳: توزیع فراوانی نوع بیماری کودکان ۳ - ۱ ساله بستری مربوط به مادران مورد مطالعه در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۶۱

جدول شماره ۱۴: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه حین بستری کودکان ۳ - ۱ ساله آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب سن این کودکان - شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۶۲

جدول شماره ۱۵: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه پس از بستری کودکان ۳ - ۱. ۷۰

آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب جنس این کودکان در شهر خرم آباد سال ۱۳۷۹. ۶۳

جدول شماره ۱۶: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه حین بستری کودکان ۳ - ۱ ساله آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب تعداد روزهای بستری این کودکان - شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹. ۶۴

جدول شماره ۱۷: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه پس از بستری کودکان ۳ - ۱ آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب سابقه بستری شدن این کودکان - در شهر خرم آباد سال ۱۳۷۹..... ۶۵

جدول شماره ۱۸: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه پس از بستری کودکان ۳ - ۱ ساله آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب سن مادران مورد مطالعه - در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹..... ۶۶

جدول شماره ۱۹: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه پس از بستری کودکان ۳ - ۱ آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب میزان تحصیلات مادران مورد مطالعه - در شهر خرم آباد سال ۱۳۷۹..... ۶۷

جدول شماره ۲۰: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه پس از بستری کودکان ۳ - ۱ آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب وضعیت اشتغال به کار مادران مورد مطالعه در شهر خرم آباد سال ۱۳۷۹..... ۶۸

جدول شماره ۲۱: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه قبل از ترخیص کودکان ۳ - ۱ ساله بستری آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب سن این کودکان - در شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹..... ۶۹

جدول شماره ۲۲: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه قبل از ترخیص کودکان ۳ - ۱ بستری آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب جنس این کودکان - در شهر خرم آباد سال ۱۳۷۹..... ۷۰

جدول شماره ۲۳: توزیع فراوانی میزان اضطراب مادران مورد مطالعه قبل از ترخیص کودکان ۳ - ۱ ساله بستری آنان در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان لرستان بر حسب تعداد روزهای بستری این کودکان - شهر خرم آباد - سال ۱۳۷۹..... ۷۱